

ผู้หญิงกับประสบการณ์การเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัว*

WOMEN AND EXPERIENCES OF TRANSITION WITH
DOMESTIC VIOLENCE

ธีระนิตย์ อุณหล้ำ

Theeranit Unla

โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Thammasat University Hospital, Thammasat University

Email: tewtheeranit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ผู้หญิงกับประสบการณ์การเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัว” มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายประสบการณ์ของผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวและเปลี่ยนผ่านออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวได้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีแนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยด้วยตนเอง และผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 8 ราย ผลการวิจัยพบว่า ผู้หญิงเปลี่ยนผ่านตนเองออกจากความรุนแรงในครอบครัว เป็นผลลัพธ์มาจากกระบวนการตัดสินใจของผู้หญิงผ่านเงื่อนไขส่วนบุคคล ชุมชน และสังคม และการบริหารจัดการชีวิตจนสามารถเปลี่ยนผ่านตนเองออกจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัวสู่การเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ปราศจากความรุนแรงได้ ข้อเสนอแนะในการวิจัย หากเริ่มมีความรุนแรงในครอบครัวจากสามี ผู้หญิงควรตระหนักรู้ว่าตนเองเริ่มก้าวเข้าสู่การมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรง และควรตัดสินใจเปลี่ยนผ่านเพื่อให้ตนเองออกจากความรุนแรงในครอบครัวให้ได้เร็วที่สุด เพราะความรุนแรงที่ได้รับจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

คำสำคัญ: ผู้หญิง; การเปลี่ยนผ่าน; ความรุนแรงในครอบครัว

ABSTRACT

This research aimed to describe life experiences of women who have lived in, and transitioned out of, a cycle of domestic violence. Qualitative research was done with data gathered by semi-structured interviews. Participants were eight women who had lived in a domestic violence cycle. Results were that sample transitioning from domestic violence occurred due to decision-making processes of the women through personal, community, and social conditions as well as life management until self-change was possible from the problem of domestic violence to being a new nonviolent life. These findings suggest that if family violence is caused by spouses, women should recognize that they have entered a cycle of violence and should resolve to change and emerge from domestic violence as soon as possible, before it inevitably, inexorably becomes aggravated.

* Received September 7, 2023; Revised October 10, 2023; Accepted October 21, 2023

Keywords; Women; Transition; Domestic violence

บทนำ

“ครอบครัวเป็นแหล่งถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่สมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกัน เป็นสายธารของการส่งมอบความรัก ความเอาใจใส่ และความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิก” คำกล่าวเช่นนี้ อาจกลายเป็นเพียงภาพของครอบครัวในอุดมคติที่ทุกคนถวิลหา แต่ในความเป็นจริงของชีวิตครอบครัวไม่ได้งดงามเสมอไป เนื่องจากสภาพครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจากครอบครัวขนาดใหญ่มาเป็นครอบครัวขนาดเล็ก เมื่อครอบครัวเผชิญหน้ากับปัญหาและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคม จึงต้องเผชิญหน้าด้วยตนเองยังขาดผู้ที่จะเข้ามาไกล่เกลี่ยปัญหา ขาดการควบคุมอารมณ์ รวมถึงขาดทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ความรุนแรงจึงยังคงแฝงเร้นอยู่ในครอบครัวอย่างเลี่ยงไม่ได้

“ความรุนแรงในครอบครัว” เป็นคำรวมของปรากฏการณ์ (Phenomenon) การใช้กำลังประทุษร้ายต่อจิตใจ ร่างกาย เพศ ชีวิต เสรีภาพ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันไม่เป็นธรรม ระหว่างคู่สมรส หรือเคยเป็นคู่สมรสหรือระหว่างบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันจนเกิดอันตรายแก่อนามัย ร่างกาย เสรีภาพ เพศ จิตใจและชีวิตแก่อีกฝ่ายหนึ่ง สาเหตุสำคัญเกิดจากปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจในครอบครัวที่ฝ่ายหนึ่งต้องการอำนาจควบคุมหรือให้ได้รับการยอมรับจากอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น การที่ฝ่ายหนึ่งกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจควบคุมหรือให้ได้รับการยอมรับจนเป็นเหตุให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจย่อมถือเป็นความรุนแรงทั้งสิ้น

“ความรุนแรงในครอบครัว” เป็นปัญหาระดับโลก ซึ่งที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ มีมติเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2536 กำหนดให้มีปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (Declaration on the Elimination of Violence against Women) แต่ผ่านมากกว่า 20 ปี ใน 3 หรือประมาณร้อยละ 35 ของผู้หญิงทั่วโลกยังคงตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกายและทางเพศ ในบางประเทศสูงถึงร้อยละ 70 และร้อยละ 38 ของคดีฆาตกรรม ผู้หญิงถูกฆ่าโดยคนรักของพวกเธอ โดยผลจากเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงนั้นส่งผลกระทบต่อทั้งต่อตัวผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวทางด้านร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ถ้าครอบครัวใดมีบุคคลในครอบครัวใช้พฤติกรรมความรุนแรงต่อกันครอบครัวนั้นจะไม่สามารถทำหน้าที่ต่าง ๆ ในฐานะของครอบครัวได้เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกในครอบครัวถูกทำลายลง บุคคลที่ถือเป็นหลักของครอบครัวหรือมีหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้ ทำให้สมาชิกในครอบครัวขาดความรัก ความใส่ใจ และความไว้วางใจกัน และกันโดยครอบครัวในลักษณะนี้ถึงที่สุดแล้วจะไม่สามารถดำรงความเป็นครอบครัวเอาไว้ได้ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวนอกจากส่งผลกระทบต่อครอบครัวแล้ว ทศนคติของสังคมที่มีต่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัวโดยเฉพาะความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิงจากคนรักหรือคู่สมรสของพวกเธอทำให้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวดำรงอยู่และทวีความรุนแรงขึ้น ถูกมองข้าม และมองเป็นเพียงเรื่องส่วนตัวที่ไม่ควรเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องเนื่องจากเป็นเรื่องของ “คนในครอบครัว”

ส่วนวงจรความรุนแรงหลังเกิดการทำร้ายกันของสามีภรรยาแล้ว ผู้หญิงได้ขอโทษและให้อภัยสามีของเธอเพื่อไม่ให้ตนเองถูกทำร้ายซ้ำอีก สามีได้เข้ามาขอโทษและเธอก็ได้ให้อภัยเขาเนื่องจากเห็นว่าสามีเป็นพ่อของลูกนอกจากนั้นเธอได้ขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่สามเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยปัญหาโดยผู้หญิงได้พยายามขอความช่วยเหลือจากสมาชิกคนอื่นในบ้าน เพื่อให้ช่วยพูดกับสามี และหวังว่าความรุนแรงจะหมดไป รวมถึงการค้นหาข้อตกลงร่วมกัน สามีและเธอพยายามพูดคุยและหาทางออกสำหรับเหตุการณ์ความรุนแรงเพื่อที่จะไม่ให้เกิดเหตุการณ์อีกและแม้ว่าเธอจะพยายามหาทางจัดการกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

อย่างไร แต่สามีก็ยังคงใช้ความรุนแรงกับเธอรื่อยมา และหากปล่อยผ่านโดยไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นอาชญากรรมในครอบครัวได้

งานวิจัยนี้จึงมุ่งทำความเข้าใจผู้หญิงที่เคยอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัว และผู้หญิงสามารถพาตัวเองเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจได้อย่างไรว่า ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นกับเธอครั้งนี้จะเป็นครั้งสุดท้ายที่พวกเธอได้รับและทำให้เธอไม่ต้องอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวนั้นอีก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ชีวิตของผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวและกระบวนการเปลี่ยนผ่านออกจากความรุนแรงในครอบครัวจากสามี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 8 ราย โดยใช้แนวคำถามการวิจัยแบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2566

ผู้วิจัยใช้แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ภูมิหลังของผู้หญิงและสามีจำนวน 3 ข้อ 2. ประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ และ 3. การเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 6 ข้อ โดยผู้วิจัยนำแนวคำถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านเพื่อประเมินความตรงของแนวคำถามเป็นรายข้อ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งผลรวมการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ = 0.82 และงานวิจัยนี้ได้รับการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติลงวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2566 (รหัสโครงการวิจัย TUH-EC-SW-1-001-66)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “ผู้หญิงกับประสบการณ์การเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัว” แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นอธิบายเพื่อปูทางสู่เรื่องราวชีวิตของผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัว ส่วนที่ 2 เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของผู้หญิง และส่วนที่ 3 เป็นประสบการณ์การเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัว โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัว** มีอายุระหว่าง 28 - 50 ปี ประกอบอาชีพ ได้แก่ พนักงานทำความสะอาด ผู้ดูแลเด็ก พนักงานทั่วไป ผู้ช่วยพยาบาล เจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับการศึกษาเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงปริญญาโทมีรายได้ 9,000 - 20,000 บาทต่อเดือน มีภาวะสุขภาพปกติ 5 คน คือ ไม่มีโรคประจำตัวทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่วนอีก 3 คน มีภาวะสุขภาพทางร่างกายปกติ แต่พบว่ามีอาการเครียดสูงและมีภาวะซึมเศร้าร่วมด้วย ผู้หญิงทุกคนมีลูกร่วมกับผู้กระทำหรือสามี 1 คน ส่วนความสัมพันธ์ของผู้หญิงกับสามีหรือผู้กระทำ พบว่า มีสถานภาพหย่าร้าง 3 คน ส่วนอีก 5 คน อยู่ในสถานภาพแยกกันอยู่สำหรับข้อมูลสามีของผู้หญิงทั้ง 8 คน มีอายุระหว่าง 30 - 63 ปี ประกอบอาชีพ ได้แก่ พนักงานรักษาความปลอดภัย ค้าขาย ขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง พนักงานทั่วไป และเจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับการศึกษาของสามีเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงปริญญาตรีมีรายได้ 8,000 - 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนภาวะสุขภาพปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ ชีวิตของผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 8 คน เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการมีประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่ได้รับจากสามี

เป็นความรุนแรงซ้ำ ๆ จนกลายเป็นความซ้ำซากจนกระทั่งพวกเธอตัดสินใจเปลี่ยนผ่านออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัว

2. ประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของผู้หญิง

2.1 สาเหตุที่นำไปสู่การเกิดความรุนแรงในครอบครัวต่อผู้หญิง พบว่า ผู้หญิงได้รับความรุนแรงในครอบครัวจากสามีของเธอตั้งแต่วัยในช่วงที่เริ่มคบหาดูใจกันหรือระยะก่อนการตัดสินใจมาใช้ชีวิตคู่ร่วมกันแล้ว ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นการก่อตัวของความรุนแรงในครอบครัวที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้นเมื่อเธอกับสามีได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับสามี

“ถ้าคบกันไม่เคยดีแต่ก็มีพุดจากระทบกระทั่งกันบ้าง”

“ตอนคบกันไม่ได้มีความรุนแรงอะไรเลย ก็คือเหมือนมีทะเลาะปากเสียงกัน . . . เพราะว่าความรุนแรงชัดเจนขึ้นหลังจากที่มีลูก”

นอกจากการทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างผู้หญิงกับสามีแล้ว ยังมีสาเหตุมาจาก “พ่อเลี้ยง” กระทำ ความรุนแรงต่อ “ลูก” เมื่อผู้หญิงและสามีผ่านช่วงระยะเวลาของการคบหาดูใจและตัดสินใจใช้ชีวิตร่วมกับสามีแล้ว สถานภาพใหม่จึงเกิดขึ้นกับสามีของเธอด้วย โดยเฉพาะการมีสถานภาพเป็น “พ่อเลี้ยง” ของลูกของผู้หญิงเพิ่มเข้ามาด้วยและส่งผลทำให้เป็นมูลเหตุนำไปสู่การกระทำ ความรุนแรงต่อกันระหว่างผู้หญิงกับสามี นอกจากนี้การใช้ความรุนแรงต่อเธอแล้ว ยังมีการใช้ความรุนแรงต่อลูกชายของเธอด้วยการทุบตีด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่เธอไม่สามารถรับได้ และนำไปสู่สาเหตุความรุนแรงระหว่างเธอกับสามี

“เขาไม่ชอบลูกชาย เวลาหนูไม่อยู่เขาจะมาหาเรื่องทำร้ายลูก . . . หนูกลัวลูกก็เบียด เขาเป็นคนกินเหล้า แต่เขาตีเหมือนจะฆ่า ก็เลยตัดสินใจเลิกตั้งแต่ตอนนั้น”

ส่วนการที่สามีของเธอที่มีพฤติกรรม เสพสารเสพติด เป็นสาเหตุทางอ้อมที่เป็นปัจจัยกระตุ้นที่ทำให้ผู้หญิงได้รับความรุนแรงจากสามีของเธอด้วยเช่นกัน เมื่อสามีติดสารเสพติดและจะรู้สึกหงุดหงิดเมื่อไม่ได้เสพยาบ้า เมื่อสามีหงุดหงิดและกระวนกระวาย เธอจะถูกทำร้ายร่างกายจากสามีตามไปด้วย

“ถ้าเขาไม่มียาเสพติด เขาก็อารมณ์ไม่ดี มาตีเรา”

2.2 รูปแบบความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงได้รับ

2.2.1 ความรุนแรงทางร่างกาย เป็นลักษณะของการใช้ความรุนแรงผ่านมือและเท้าของสามีที่กระทำต่อร่างกายของผู้หญิง ผู้หญิงมีการใช้กำลังของตนเองในการป้องกันหรือต่อสู้กับความรุนแรงที่สามีกระทำต่อพวกเธอ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านร่างกายและการถูกกระทำขณะที่ผู้หญิงไม่ได้ตั้งตัว จึงทำให้พวกเธอได้เพียงการป้องกันตัวเพื่อให้ตัวเองได้รับความรุนแรงที่น้อยลง แต่ความรุนแรงทางร่างกายที่เธอได้รับไม่ได้กระทบเพียงร่างกายของเธอเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่ออารมณ์และจิตใจของพวกเธอด้วย

“เคยตีหนูจนสลบ”

“เขาหันมาผลักเรา เราก็ก้ม ก็ใช้เท้าเตะ”

2.2.2 ความรุนแรงทางจิตใจและอารมณ์ เป็นลักษณะความรุนแรงที่มาจากคำพูดของสามี การมีพฤติกรรมนอกใจพวกเธอไปมีหญิงอื่นของสามี ความหึงหวง หวาดระแวง และการละเลยหรือไม่ใส่ใจในการดูแลซึ่งกันและกัน พฤติกรรมเหล่านี้กระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงและเป็นความรุนแรงทางจิตใจและอารมณ์ของผู้หญิง จนผู้หญิงหลายคนจนมีความเครียดสูงและมีความเสี่ยงต่อภาวะ “ซึมเศร้า”

“คำพูดคำจาเขา มีแต่คำหยาบคาย อีเหี้ย อีสัตว์ ต่ำเรา”

“เรื่องผู้หญิงเขามีมาตลอด . . . ผู้หญิงก็มาหาถึงบ้าน”

“ทำงานกลับบ้านดึกก็หาว่าหนูไปมีคนอื่น”

“เขาหึง แค่คุยกับคนอื่นก็ได้ . . . โทรศัพท์ก็คุยไม่ได้”

“เขาไม่เคยดูแลหนูเลย ขนาดวันที่หนูไม่สบาย ไม่เคยมาดูแล ไม่เคยถาม ใจก็เลยไม่ดูแลตัวเอง”

2.2.3 ความรุนแรงทางเพศ มีสาเหตุมาจากการที่สามีต้องการมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง แต่ผู้หญิงไม่พร้อมหรือไม่มีความต้องการทางเพศหรือความต้องการทางเพศไม่ตรงกัน สามีจึงบังคับมีเพศสัมพันธ์โดยผู้หญิงไม่ยินยอม

“พอเราไม่ยอมมีอะไรกับเขา เขาก็หาว่าเราไปมีชู้ นอกใจ . . . เราทำงานเหนื่อยก็เครียดด้วย”

“เขามีความต้องการทางเพศ แล้วเราให้เขาไม่ได้ เราเจ็บแผลผ่าด้วย เราทำหมันด้วย . . . เขาก็แบบอยากมีอะไร”

2.3 ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวที่มีต่อผู้หญิง

2.3.1 ผลกระทบต่อผู้หญิงโดยตรง เป็นผลกระทบจากความรุนแรงที่สามีกระทำต่อซ้ำ ๆ จนกลายเป็นความรุนแรงที่ซ้ำซากต่อผู้หญิงเป็นประจำจนสะสมเป็นความเครียด เมื่อไม่สามารถจัดการกับความเครียดจึงนำไปสู่การมีความคิดอยากฆ่าตัวตาย และสุดท้ายชีวิตของผู้หญิงกลายเป็นชีวิตที่อยู่ในภาวะ “ซึมเศร้า” โดยที่ผู้หญิงไม่ทันได้คาดคิด

“เคยคิดอยากฆ่าตัวตายนะ . . . ไปไหนก็หวาดระแวง”

“หนูขับรถไปทำงาน อยากจะให้สลิปล้อทไปเลย”

2.3.2 ผลกระทบต่อลูกของผู้หญิง เป็นผลกระทบทางอ้อมจากความรุนแรงที่สามีมีต่อผู้หญิง แต่กระทบต่อลูกของผู้หญิงด้วย โดยลักษณะของผลกระทบนี้ลูกของผู้หญิงจะได้รับเมื่อผู้หญิงได้รับความรุนแรงทางร่างกายจากสามีของเธอ

“น้อง 2 ขวบกว่าก็เหมือนเขาจำเหตุการณ์ได้ น้องก็ยังมีอาการหลังฝังใจว่า พ่อตีแม่”

2.3.3 ผลกระทบต่อการทำงานของผู้หญิง เมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวระหว่างผู้หญิงกับสามี ผู้หญิงสะท้อนว่าความรุนแรงในครอบครัวที่มีต่อเธอกระทบกับการทำงานและสถานที่ทำงานของเธอด้วย

“เพราะว่าเค้ารู้ว่าเราทำงานตรงนี้ เค้าก็จะมาวนเวียนอยู่เรื่อย ๆ . . . หลัง ๆ เริ่มมาอาละวาดที่ทำงาน . . . มาตีกันอยู่ที่ทำงาน”

2.4 วงจรความรุนแรงในครอบครัว เริ่มต้นจากการพบความรุนแรงในครอบครัวกำลังอยู่ในขั้นก่อตัว จนนำไปสู่การกระทำรุนแรงต่อทั้งร่างกาย จิตใจและอารมณ์ และทางเพศ เมื่อผู้หญิงถูกกระทำจากสามีแล้วก็เข้าสู่ระยะขอคืนดีจากสามี เมื่อผู้หญิงยกโทษให้ก็เข้าสู่ระยะที่ความรุนแรงถูกลืมและกลับมารักกันเช่นเดิม และเริ่มต้นวงจรความรุนแรงในครอบครัวซ้ำเดิมวนไปไม่รู้จบ จนเธอตัดสินใจเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัวเพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวออกไปให้ได้

“ทำ มาง้อ ใจอ่อนและให้สัญญาว่าจะไม่ทำแล้ว สุดท้ายก็ทำเหมือนเดิม . . . 14 ปีที่ผ่านมาทะเลาะกัน เลิกกัน มาง้อ กลับมา สัญญาว่าไม่ทำ ก็ทำเหมือนเดิม ไม่มีแน่นอนที่จะไม่ทำ”

“โทรมาขอโทษ ให้อภัย ให้อีกโอกาส เห็นแก่ลูก แม่แฟนเขาก็โทรมาบอกว่าเห็นแก่ลูก . . . หนูให้อีกโอกาส ก็กลับมา อยู่ มาอีกก็มีอีกเรื่อย ๆ ก็มีตีสัก”

“ถ้ากลับไปก็เหมือนเดิม มันปรับปรุงตัวเองไม่ได้ เขาเป็นแบบนั้นแล้ว . . . เราอยู่ต่อไป จากบิบบอกกับตบ มัน อาจจะเป็นฆ่าเราทั้งก็ได้เพราะว่าเขาเล่นยาหนักขึ้นทุกวัน . . . ถ้าแฟนยังรุนแรงเราก็ต้องออกมา . . . ความรุนแรงก็ไม่มีความลดลงไป จะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ

3. การเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัวของผู้หญิง เป็นผลลัพธ์จากกระบวนการตัดสินใจของผู้หญิงในการนำตนเองออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวผ่านเงื่อนไขส่วนบุคคล ชุมชน และสังคม จนกระทั่งตนเองมีกลวิธีในการบริหารจัดการและสามารถเปลี่ยนผ่านปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ตนเอง ประสบอยู่ไปสู่การเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ปราศจากความรุนแรง และยุติความสัมพันธ์ระหว่างกันกับสามีด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

3.1 “เงิน”: เครื่องมือต่อรองเพื่อให้สามีจดทะเบียนหย่า

“หนูจะไปจ้างทนาย ไปปรึกษาทนายแล้วเขาก็เรียก 30,000 หนูก็เลยลองเสนอไปว่าถ้าไปเซ็นใบหย่าให้จะให้เงิน 30,000 จะเอาไหม เขาก็เลยเอา ก็วันที่ไปเซ็นใบหย่าเซ็นเสร็จหนูก็นำเงินให้”

“เลิกจริง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 แล้วนะ จดทะเบียนหย่า ปี พ.ศ. 2554 . . . พี่ให้เงินเขาไปก้อนนึง . . . เหมือนจ้างเลิกเลย”

3.2 ความสุข: จุดยืนการเปลี่ยนผ่านเพื่อออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวของผู้หญิง

“เลือกที่จะเดินออกมาแล้ว ทำให้ชีวิตตัวเองมีความสุข”

“โดนซ้ำ ๆ มานานแล้วหนูอยากมีความสุขบ้างแล้ว”

3.3 สามีใหม่: สามีที่ไม่กระทำความรุนแรง

“หนูก็ไม่รู้จะทำยังไง หนูก็ลองถามพี่เขา พี่หนูต้องหาที่อยู่ พี่หาที่อยู่ให้หนูได้ไหม หนูก็น่าจะไปหาเช่าบ้าน แต่เงินหนูยังไม่ออกพี่ออกให้หนูได้ไหม เขาก็บอกว่าไม่ต้องไปหาที่อยู่หรอก ไปอยู่บ้านพี่ก็ได้ . . . ก็บอกว่าถ้าวันในมือของพี่ทำร้ายหนู หนูไปเลยนะ ก็เลยบอกเขาว่าอย่างนี้ เขาไม่ทำ แล้วมีแบบงอนทะเลาะกัน ก็จะมีบ้าง แต่คือขอว่าขอเป็นคนสุดท้ายที่จะไม่ทำ”

3.4 แหล่งสนับสนุนทางสังคมของผู้หญิง ได้แก่ 1. ครอบครัว บุคคลที่สำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจเปลี่ยนผ่านคือ ลูกและแม่ของผู้หญิง และ 2. หน่วยงานหรือองค์กรในการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ ตำรวจ ทนายอาสา หน่วยงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โรงพยาบาลและมูลนิธิปวีทิงสกุลเพื่อเด็กและสตรี

อภิปรายผลการศึกษา

1. สาเหตุและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัวต่อผู้หญิง สามีของผู้หญิงที่เสพสารเสพติดเป็นปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้หญิงได้รับความรุนแรงจากสามีของเธอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อูมามน พวงทอง, สุสันหา ยิ้มแย้ม และรังสิยา นารินทร์ ปพิชญา สุนทรพิทักษ์ และกิติพัฒน์ นนทปัทมเดช และ กัญยปรีณ ทองสามสี และอิสระ ทองสามสี โดยผลการศึกษาระบุเป็นทิศทางเดียวโดยระบุว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีการใช้สารเสพติดในสังคมนั้นสามารถนำไปสู่ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ต่อผู้หญิงได้ โดยเฉพาะความรุนแรงในครอบครัวระหว่างคู่สามีภรรยา ส่วนการที่สามีมีพฤติกรรม “นอกใจไปมีหญิงอื่น”

ก็ถือว่าเป็นความรุนแรงในครอบครัวที่พบในการศึกษานี้ด้วย ซึ่งสามีของผู้หญิงมีพฤติกรรม “คบซ้อน” และนอกใจไปมีหญิงอื่นตลอดระยะเวลาใช้ชีวิตร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ รณชัย คงสกนธ์ และคณะ และปัทมา สุนทรพิทักษ์ และกิติพัฒน์ นนทปัทมาตุล ที่สะท้อนว่า “การนอกใจ” หรือการมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่สาม หรือแอบมีภรรยาบ่อยของสามีของผู้หญิงก็ถือเป็นสาเหตุสำคัญของการนำไปสู่การ “เลิกรา” และ “หย่าร้าง” ซึ่งเป็นความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงไม่สามารถรับได้

2. วงจรความรุนแรงในครอบครัว ผู้หญิงมีวงจรความรุนแรงในครอบครัวที่คล้ายคลึงกัน โดยเริ่มต้นจากการพบความรุนแรงในครอบครัวกำลังอยู่ในขั้นก่อตัว จนนำไปสู่การกระทำความรุนแรงต่อทั้งร่างกาย จิตใจและอารมณ์ และทางเพศ เมื่อผู้หญิงถูกกระทำจากสามีแล้วก็เข้าสู่ระยะขอคืนดีจากสามี เมื่อผู้หญิงยกโทษให้ก็เข้าสู่ระยะที่ความรุนแรงถูกลืมและกลับมารักกันเช่นเดิม และเริ่มต้นวงจรความรุนแรงในครอบครัวซ้ำเดิมวนไปไม่รู้จบซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ สุชีรา มาไควร์ ที่กล่าวว่า “ความรุนแรงในครอบครัวจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ กับเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำจนกระทั่งเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำตัดสินใจขอความช่วยเหลือโดยมากเป็นเพราะถูกกระทำอย่างต่อเนื่องจนรับสภาพไม่ไหว” ผลการศึกษาวิจัยพบวงจรความรุนแรงในครอบครัวของผู้หญิงในทำนองเดียวกับงานศึกษาของปัทมา สุนทรพิทักษ์ และกิติพัฒน์ นนทปัทมาตุล และธีรวิมล นิลเพ็ชร และกัญญ์ฐิตา ศรีภา โดยวงจรความรุนแรงหลังเกิดการทำร้ายกันของสามีภรรยาแล้ว โดยเริ่มจากคำพูดรุนแรงต่อกัน จากนั้นจึงเริ่มใช้กำลังทำร้าย ผู้หญิงให้อภัยสามีของเธอเพื่อไม่ให้ตนเองถูกทำร้ายซ้ำอีก สามีได้เข้ามาขอโทษและเธอก็ได้ให้อภัยเขา โดยไม่ได้เกิดเพียงครั้งเดียวแล้วหมดไป แต่สามีก็ยังคงใช้ความรุนแรงกับเธอเรื่อยมา แต่ผู้หญิงในงานวิจัยนี้มีเพียงคนเดียวที่ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ส่วนที่เหลืออีก 7 คน สามารถเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัวเพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวได้ด้วยตนเอง

3. ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว จากการศึกษาพบว่า ความรุนแรงมีผลกระทบต่อผู้หญิงโดยตรงและครอบครัวของผู้หญิงโดยเฉพาะผลกระทบที่มีต่อลูกของเธอซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อเนก อะนั้นนทวรรณ ที่กล่าวว่า ผลจากเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงส่งผลให้กระทบกับทั้งต่อตัวผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวทางด้านร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ถ้าครอบครัวใดมีบุคคลในครอบครัวใช้พฤติกรรมความรุนแรงต่อกันครอบครัวนั้นจะไม่สามารถทำหน้าที่ต่าง ๆ ในฐานะของครอบครัวได้เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกในครอบครัวถูกทำลายบุคคลที่ถือเป็นหลักของครอบครัวหรือมีหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้ทำให้สมาชิกในครอบครัวขาดความรัก ความใส่ใจ และความไว้วางใจกันและกัน ครอบครัวในลักษณะนี้ถึงที่สุดแล้วจะไม่สามารถดำรงความเป็นครอบครัวเอาไว้ได้ และผู้หญิงทั้ง 8 คน ไม่สามารถดำรงความเป็นครอบครัวได้และนำไปสู่การ “เลิกรา” และ “หย่าร้าง” กับสามีของเธอเพื่อยุติวงจรความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลกระทบต่อผู้หญิงโดยตรงในระยะสั้นมักเป็นความรุนแรงทางด้านร่างกาย ส่วนในระยะยาวเป็นความรุนแรงทางด้านจิตใจและอารมณ์และผลกระทบที่มีต่อครอบครัว และลูกของผู้หญิงด้วย จนทำให้ผู้หญิงมีความเครียดสูงและอยู่ในความเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของศิริปริยา ศิริสุนทร และธนัสลา โรจนตระกูล ที่ระบุว่า ความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงได้รับทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดตราบาปภายในจิตใจหรือมีภาวะซึมเศร้า

4. ผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่กับความรุนแรงในครอบครัวกับทฤษฎีการเปลี่ยนผ่าน เป็นการวิเคราะห์ตามแนวทางทฤษฎีการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ธรรมชาติของการเปลี่ยนผ่าน ประกอบด้วย 1. ชนิดของการเปลี่ยนผ่าน ผู้หญิงที่สามารถเปลี่ยนผ่านออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวจากสามีของเธอได้ พบชนิดของการเปลี่ยนผ่าน

2 ชนิด คือ การเปลี่ยนผ่านตามสถานการณ์ คือ เมื่อมีความรุนแรงเกิดขึ้นระหว่างเธอกับสามี และความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นความรุนแรงในครอบครัวที่ “ซ้ำซาก” เธอจึงต้องการเปลี่ยนผ่านให้สถานการณ์ความรุนแรงออกจากชีวิตของเธอไป ส่วนการเปลี่ยนผ่านตามภาวะสุขภาพและการเจ็บป่วย โดยเฉพาะความรุนแรงทางร่างกายถึงขั้นเจ็บป่วยต้องเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลทั้งในด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต จึงทำให้เธอมีต้องการเปลี่ยนผ่านชีวิตไปสู่การมีสุขภาวะที่ดีเพื่อการมีชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคตด้วย **2. รูปแบบของการเปลี่ยนผ่าน (Patterns of Transitions)** เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ตนเองได้รับความรุนแรงในครอบครัวและสามารถวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ความรุนแรง ซึ่งทั้งประสบการณ์และผลกระทบที่เธอได้รับนี้มีที่มาจากกรมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวที่หากเธอยังคงทนอยู่เธอก็จะติดอยู่ในวงจรของความรุนแรงตลอดไป เธอจึงตัดสินใจเปลี่ยนผ่านจนสามารถหลุดออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวที่สามีกระทำต่อเธอได้ ซึ่งกระบวนการที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและผ่านการตระหนักถึงสลับไปมากกว่าเธอจะออกจากวังวนความรุนแรงและมีชีวิตใหม่ได้ **3. คุณสมบัติของประสบการณ์การเปลี่ยนผ่าน (Properties of Transition Experience)** เป็นกระบวนการสร้างการตระหนักรู้ในตนเองว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นครั้งนี้จะเป็นครั้งสุดท้ายที่เธอจะถูกกระทำ ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่มีระยะเวลาจำกัดกับการเปลี่ยนผ่านอยู่ ซึ่งถ้าหากพวกเขาไม่สามารถเปลี่ยนผ่านออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัว พวกเขาจะมีชีวิตอยู่ในสถานการณ์ความรุนแรงต่อไป ประกอบกับการที่ผู้หญิงได้พบเจอเหตุการณ์ความรุนแรงที่ซ้ำซากจนเกินที่เธอจะรับไหว เมื่อมีคุณสมบัติเหล่านี้จึงทำให้พวกเขาตัดสินใจเปลี่ยนผ่านออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัว

4.2 เงื่อนไขของการเปลี่ยนผ่าน (Transition Conditions) ประกอบด้วย **1. เงื่อนไขด้านบุคคล (Personal)** ผู้หญิงมีการให้ความหมายต่อการเปลี่ยนผ่านเพื่อออกจากความรุนแรงในครอบครัวมาจากปัจจัยส่วนบุคคล โดยมีจุดยืนเป็น “ความสุข” ในการใช้ชีวิตใหม่ของพวกเขา **2. เงื่อนไขด้านชุมชน (Community)** ครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดที่เป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ผู้หญิงสามารถเปลี่ยนผ่านออกจากความรุนแรงในครอบครัวของผู้หญิง บุคคลที่สำคัญและมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคือ “ลูก” และ “แม่ของผู้หญิง” **3. เงื่อนไขด้านสังคม (Society)** เป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมเป็นหน่วยงานหรือองค์กรในการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ ตำรวจ ทนายอาสา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โรงเรียน โรงพยาบาล และมูลนิธิพิทักษ์สตรี

4.3 รูปแบบของการตอบสนอง (Patterns of Response) ประกอบด้วย **1. ตัวบ่งชี้เชิงกระบวนการ (Process Indicators)** ผู้หญิงมีการบริหารจัดการและให้ความหมายต่อ “ความรุนแรงในครอบครัว” เพื่อเปลี่ยนผ่านสู่การมีสุขภาวะที่ดีขึ้นด้วยวิธีการตามประสบการณ์ของผู้หญิง ทั้งนี้ เป็นไปเพื่อยุติความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับสามี ผ่านการใช้ “เงิน” เป็นเครื่องมือในการต่อรองให้สามีจดทะเบียนหย่า การมีจุดยืนการเปลี่ยนผ่านออกตนเองออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวเพื่อให้ตัวเองมี “ความสุข” การมีสามีใหม่ที่ไม่กระทำรุนแรงต่อเธอ และการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและแหล่งสนับสนุนทางสังคม **2. ตัวบ่งชี้ของผลลัพธ์ (Outcome Indicators)** เป็นผลลัพธ์จากการมีประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเป็นความรุนแรงซ้ำซากจนกระทั่งพวกเขาตัดสินใจเปลี่ยนผ่านความรุนแรงโดยการนำพาตนเองก้าวข้ามจากวงจรความรุนแรงในครอบครัว เพื่อทำให้ตนเองมีความสุขและสามารถใช้ชีวิตต่อไปได้

4.4 การบำบัด (therapeutics) ได้แก่ การเข้ารับการรักษาทางด้านสุขภาพจิตกับจิตแพทย์ การได้รับความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาจากแหล่งสนับสนุนทางสังคม การได้รับปัจจัยเสริมเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของผู้หญิงจากลูกและแม่ของผู้หญิง เป็นต้น

องค์ความรู้การวิจัย

1. เสียงของผู้หญิง เรื่องราวของผู้หญิงที่เคยมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวเล่าออกมา นั่น เป็นเสียงของผู้หญิงที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดที่พวกเขาได้รับจากคนที่เธอยุติถึงแม้ว่าพวกเขาจะเข้มแข็งและสามารถเปลี่ยนผ่านออกจากวงจรความรุนแรงนี้แล้วก็ตาม เมื่อเรื่องถูกเล่าซ้ำอีกครั้งย่อมสร้างความเจ็บปวดทางจิตใจกับพวกเขาอีกครั้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เรื่องราวที่ผู้หญิงเล่าไม่ได้เปิดเผยเพียงด้านที่อ่อนแอออกมาเท่านั้น แต่สิ่งที่เล่าแฝงไปด้วยความเข้มแข็งภายในตนเองของผู้หญิงที่สามารถนำพาตนเองหลุดพ้นจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวและสามารถบอกเล่าเรื่องราวความเจ็บปวดจากความรุนแรงในครอบครัวของตนเองอีกครั้งได้อย่างเต็มภาคภูมิ

2. แนวทางการพัฒนาการทำงานร่วมกับผู้หญิงที่มีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัว ผู้ปฏิบัติงานในการให้บริการช่วยเหลือผู้หญิง อาจต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกับผู้หญิงมากกว่า 1 ครั้ง เนื่องจากการให้บริการเพียงครั้งเดียว อาจทำให้ได้รับข้อมูลไม่เพียงพอต่อการช่วยเหลือ เพราะผู้หญิงมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวมาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งสิ่งที่พวกเขาเล่าอาจเป็นเพียงเศษเสี้ยวของความรุนแรงที่พวกเขาได้รับ จึงจำเป็นต้องทำงานร่วมกับผู้หญิงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การให้บริการให้คำปรึกษาแก่ผู้หญิง ซึ่งเป็นการให้บริการหลักควรมีการปรับเปลี่ยนด้วยการเพิ่มเทคนิคการบำบัดแนวเรื่องเล่ามาประยุกต์กับการให้คำปรึกษาได้ด้วย ซึ่งการบำบัดแนวเรื่องเล่าสามารถนำปัญหาออกสู่ภายนอก (Externalize Problems) ด้วยปรัชญาของแนวคิดที่ว่า “บุคคลไม่ได้เป็นปัญหา ปัญหาก็คือปัญหา” อ้างถึงใน กิติพัฒน์ นนทปัทมะตุล ผู้หญิงที่มีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวสามารถแยกตัวเองออกจากปัญหาได้ โดยมีมุมมองต่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ตนเองประสบอยู่ว่าตนไม่ได้เป็นปัญหาหรือต้นเหตุความรุนแรงที่เกิดขึ้น แต่ปัญหาก็คือปัญหา เพื่อให้ผู้หญิงสามารถตัดสินใจเปลี่ยนผ่านออกจากความรุนแรงในครอบครัวให้ได้เร็วที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผู้หญิงถึงผู้หญิงที่อยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัว

1. “การรับรู้ถึงสัญญาณเตือนความรุนแรงในครอบครัวของผู้หญิง” หากสามี คนรัก หรือคู่สมรส เริ่มต้นมีการกระทำความรุนแรงทั้งทางร่างกาย จิตใจและอารมณ์ และทางเพศของผู้หญิง ไม่ว่าจะในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ให้เริ่มตระหนักรู้ว่าตนเองเริ่มก้าวเข้าสู่การมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวแล้ว และความรุนแรงจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ และมีชีวิตอยู่ในวงจรความรุนแรงในครอบครัวซ้ำเติมต่อไป ฉะนั้น ผู้หญิงจึงควรตระหนักถึงความรุนแรงและตัดสินใจเปลี่ยนผ่านความรุนแรงในครอบครัวเพื่อให้ตนเองสามารถหลุดพ้นออกจากวงจรความรุนแรงในครอบครัวให้ได้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1. ควรส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับเครือข่ายกลไกความร่วมมือในชุมชนเพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว เพราะสุดท้ายทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำย่อมกลับสู่ชุมชนและสังคม โดยอาจริเริ่มจัดตั้งเป็นเครือข่ายในการคุ้มครองและป้องกันความรุนแรงภายในชุมชน เพื่อลดโอกาสในการเกิดปัญหาความรุนแรงภายในชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนผ่านการสนับสนุนจากองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัครภายในชุมชน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประสบการณ์การพบเห็นความรุนแรงในครอบครัวหรือประสบการณ์การถูกทารุณกรรมในวัยเด็กของสามีที่เป็นผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อผู้หญิงด้วย เพื่อทำความเข้าใจรากเหง้าของปัญหาที่นำมาสู่การเป็นผู้กระทำความรุนแรงของสามี เนื่องจากผู้ที่เติบโตในครอบครัวที่ใช้ความรุนแรงตั้งแต่วัยเด็กมักจะซึมซับความรุนแรงว่าเป็นเรื่องธรรมดาและปัญหาสามารถแก้ไขได้ด้วยความรุนแรง

บรรณานุกรม

- กันยปรีณ ทองสามสี และอิสระ ทองสามสี. (2562). ผลของความรุนแรงในครอบครัวจากการดื่มสุรา: บทวิเคราะห์ข่าวหนังสือพิมพ์ระหว่างปี 2554-2558. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 12(1), 3-9.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์. (2564). การวิจัยประวัติชีวิตในการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาสังคม. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โครงการสุขภาพคนไทย. (2565). ครอบครัวไทยในวิกฤตโควิด 19, สุขภาพคนไทย 2565 (100-123). นครปฐม: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ธีรวุฒิ นิลเพชร และ กัญญ์ฐิตา ศรีภา. (2562). สภาพการณ์ความรุนแรงในครอบครัวและการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของตำรวจในการรับมือปัญหาความรุนแรง: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 9. *วารสารพยาบาลตำรวจ*, 11(2), 326-338.
- ปพิชญา สุนทรพิทักษ์. (2562). *ประสบการณ์ของสตรีที่ผ่านพ้นปัญหาความรุนแรงในครอบครัว: กรณีศึกษา มุลนิธิหญิงชายก้าวไกล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปพิชญา สุนทรพิทักษ์ และ กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์. (2563). ผู้หญิงกับประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัว กรณีศึกษา มุลนิธิหญิงชายก้าวไกล. ใน *มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม: การปลดปล่อยความเหลื่อมล้ำสู่ความยั่งยืน* (น.342-358). ผู้แต่ง.
- รณชัย คงสกนธ์, นิถุมน รัตนรัตน์ และพวงทอง เครือม้งกร. (2554). การศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการมีภรรยาบ่อย. *รามาชิปดีเวชสาร*, 34(1), 29-38.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, อุทัยวรรณ แจ่มสุธี และอำนาจ เนตรสุภา. (2546). การประเมินกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ศิริปรียา ศิริสุนทร และธนัสถา โรจนตระกูล. (2564). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(10), 459-475.
- สุชีรา มาโกวร์. (2560). ความรุนแรงในครอบครัวเรื่องส่วนตัวหรือปัญหาสังคม: ตอนที่ 1 เมียหลงหมดอายุ. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2565 จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-38955861>
- สุสันทา ยิ้มแย้ม และรังสิยา นารินทร์. (2562). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและความรุนแรงในครอบครัวของสตรีอาช้ำ. *พยาบาลสาร*, 42(4), 146-155.

- อภิญา เวชชัย. (2546). สภาพการณ์ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุมา น พวงทอง. (2551). ความรุนแรงในครอบครัวกับผลกระทบทางด้านจิตเวช. ใน รณชัย คงสกนธ์ และ
นฤมล โพธิ์แจ่ม (บรรณาธิการ), ความรุนแรงในครอบครัว (96-100). กรุงเทพฯ: สหประชาพานิชย์.
- อเนก อะนั้นทวรรณ. (2562). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติความรุนแรงในครอบครัว
พ.ศ. 2550. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 11(1), 209-231.
- อังคณา อินทสา. (2558). กระบวนการปรับพฤติกรรมที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัว
กรณีศึกษามูลนิธิหญิงชายก้าวไกล (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Brown, J. B., Lent, B., Schmidt, G., & Sas, G. (2000). Application of the Woman Abuse
Screening Tool (WAST) and WAST-Short in the Family Practice Setting.
Journal of Family Practice, 49(10), 896-903.